

Elementarz domowego budżetu

ODC. 3. C jak Cena

Biegasz od sklepu do sklepu i porównujesz ceny, by zrobić jak najtańsze zakupy? Któż dziś tak nie robi? A czy kiedyś zastanawiałeś się dlaczego dany produkt kosztuje akurat tyle, ile kosztuje?

Narzekasz na ceny? Zobacz, od czego zależą

Najpierw wyjaśnimy, czym jest cena: to ilość pieniędzy, za którą można nabyć jednostkę danego towaru lub skorzysta z konkretnej usługi. Od czego zależy jej wysokość?

Pewnie nie raz spotkałeś się ze stwierdzeniem, że cena danego produktu idzie w górę, bo jego wytworzenie jest coraz droższe. Właśnie koszty produkcji mają podstawowy wpływ na cenę. Gdy producent, uwzględniając koszty produkcji, doliczy swój narzut wtedy mamy do czynienia z ceną. W przypadku towarów importowanych istotny wpływ na nią ma kurs walutowy. Na ceny towarów i usług - zarówno importowanych, jak i krajowych wpływa również polityka państwa: decyzje dotyczące podatków i cen administracyjnych. Gdy w górę idzie VAT, akcyza czy cło, zwykłe ceny także idą w górę.

cena spada, a nie spadają jednocześnie koszty wytworzenia towaru lub usługi, wtedy ich produkcja staje się mniej opłacalna.

Za pośrednictwem ceny danego towaru otrzymujemy o nim dodatkowe informacje - o jego cechach czy wartości. Zwykle towary bardzo dobrej jakości mają wysoką cenę. To dla nas jest informacja, że kupując np. drogie spodnie jeansowe raczej nie musimy martwić się, że po pierwszym praniu skurczą się czy zmieniają kolor. Odnosi się to do wszystkich rodzajów towarów, także żywności - np. kupując tanią wędlinę, trudno spodziewać się, by była ona produkowana z wysokiej jakości mięsa.

Wybór danego produktu przez klienta nie zależy jednak wyłącznie od jego ceny, ale od także od aktualnych jego potrzeb i możliwości finansowych.

Popyt i podaż. O co chodzi?

Wpływ na poziom cen w gospodarce rynkowej mają również popyt i podaż. Popyt to realna chęć zakupu danego towaru przez klientów. Dlaczego realna? Bo np. kto nie chciałby mieszkać - dajmy na to - w apartamencie, ale popyt na takie mieszkania tworzą tylko ci, którzy mają na tyle pieniędzy, że mogą sobie na taki zakup pozwolić. Wielkość popytu rośnie wraz ze spadkiem ceny - gdy np. ceny apartamentów spadają, chętnie do jego zakupu będą także te osoby, które wcześniej myślały o kupnie mniejszego mieszkania. I odwrotnie - gdy apartamenty drożeją, popyt na nie maleje. Bo kurczy się grono osób, które na nie będzie nadal stać.

Prawo podaży z kolei mówi, że im wyższa jest cena danego dobra, tym więcej się go produkuje. Wyższa cena zapewnia przedsiębiorcy odpowiednio wyższy zysk. Natomiast gdy

Jak zmierzyć cenę?

Zmianę poziomu cen mierzy się za pomocą wskaźnika inflacji. Z najnowszych danych wynika, że w marcu inflacja wyniosła 1,0 proc. w ujęciu rocznym. To oznacza, że przeciętny poziom cen towarów i usług konsumpcyjnych w gospodarce wzrósł łącznie o 1 proc. w ciągu 12 miesięcy, tj. od kwietnia poprzedniego roku do marca bieżącego roku.

O wysokości inflacji informuje Główny Urząd Statystyczny, który oblicza ją badając koszyk określonych dóbr i usług. Sam wskaźnik jest pewnym uśrednieniem. W tym samym czasie ceny jednych produktów mogą przecież spaść a innych mocno wzrosnąć. Jeśli ceny rosną, to oznacza to, że za te same 100 zł jesteśmy w stanie kupić mniej niż rok wcześniej. Ale z drugiej strony, gdy inflacja rośnie (lub też wiele wskazuje, że będzie rosła w kolejnych miesiącach) to wtedy Rada Polityki Pie-

niejnej - organ Narodowego Banku Polskiego zaczyna podnosić główne stopy procentowe, tak aby zapobiec nadmiernemu wzrostowi cen. To pociąga za sobą wzrost rynkowych stóp procentowych, co przekłada się na cenę kredytu gotówkowego, kredytów hipotecyjnych, kredytów dla przedsiębiorstw. Ich koszt jest wyższy. W ten sposób państwo chce niejako zniechęcić obywateli do zaciągania kredytów i wydawania pieniędzy.

Obecnie mamy sytuację odwrotną. Przez ostatnie miesiące RPP, chcąc pobudzić słabnącą gospodarkę, obniżyła stopy procentowe chcąc tym samym zachęcić Polaków do wydawania pieniędzy. Cel inflacyjny NBP ustalony jest na poziomie 2,5 proc., a więc inflacja jest obecnie wyraźnie niższa od niego, a także od dolnej granicy odchyleń od celu, która wynosi 1,5 proc.

JAKIE SĄ RODZAJE INFLACJI?

RODZAJE INFLACJI ZE WZGLĘDU NA JEJ WYSOKOŚĆ:

- > **pełzająca** - od 3% do 5%
- > **krocząca** - od 5% do 10%
- > **galopująca** - od 10% do 50%
- > **hiperinflacja** - od kilkuset do kilku tysięcy procent

Targuj się nawet w banku

Poziom cen zwykle nie jest ustalony raz na zawsze. Sam możesz zdecydować o cenie kupowanego towaru - wystarczy się targować.

Negocjowanie ceny kojarzy ci się ze zwyczajami panującymi na bazarach i straganach? Ale okazuje się, że warto targować się i to nie tylko ze sprzedawcą na bazarze. Teraz w ten sposób możesz obniżyć cenę nie tylko w sklepie, ale także zawierając umowę z operatorem komórkowym czy też bankiem np. o kredyt.

Negocjacje są sztuką i aby targować się, trzeba wiedzieć, jak stosować pewnego rodzaju sztuczki. Gdy np. kupujemy ostatnią sztukę danego produktu, który przez dłuższy czas stał na półce, posiada uszkodzone opakowanie jest uszkodzony, ale wada ta nie wpływa na jego funkcjonalność - wtedy warto powalczyć o obniżenie ceny w sklepie. Możesz także zasugerować, że na zakup przeznaczyleś mniejszą kwotę. W takiej sytuacji warto zapytać sprzedawcę, co może nam zaproponować. Sprzedawca twierdzi, że samodzielnie nie

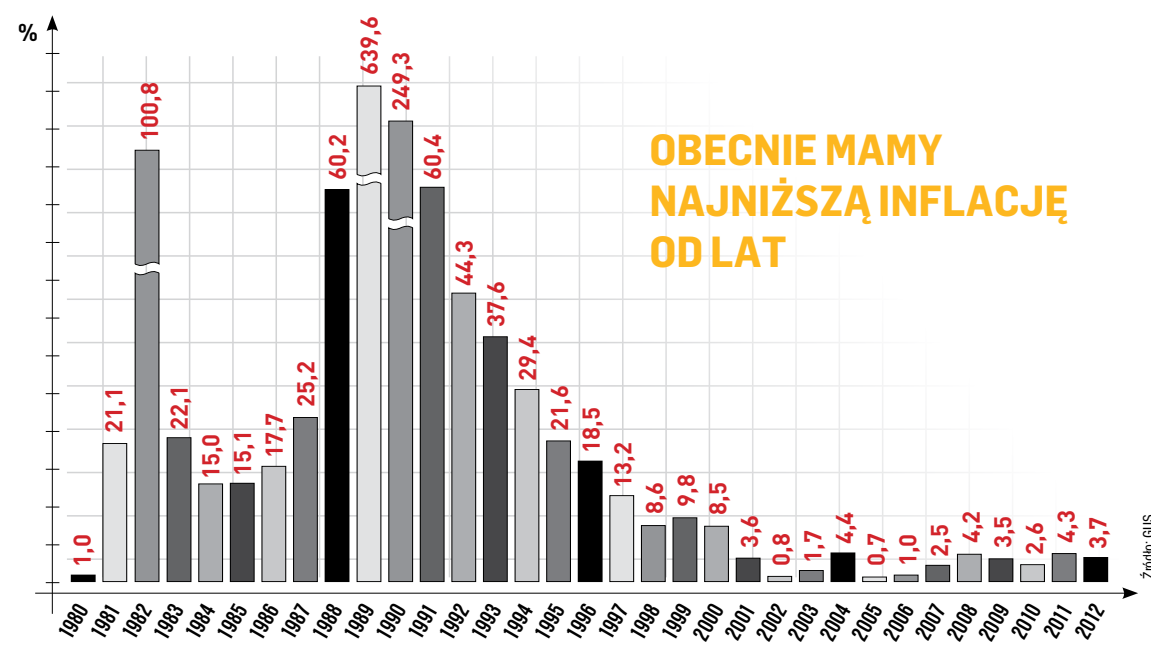
może podjąć ceny o rabacie? Porozmawiaj więc z kierownikiem lub właścicielem sklepu. Uda się czy nie uda - zawsze warto spróbować. To uniwersalne rady pomogą ci wywalczyć niższą cenę zarówno w sklepie, podczas negocjacji np. z firmą telekomunikacyjną. Ale także z bankiem. Bo niewiele osób wie, ale można także negocjować warunki, na jakich bank udzieli nam kredytu czy też warunki lokaty.

W przypadku kredytów negocjacji najczęściej podlega oprocentowanie, wysokość marży i prowizji. Na pewno nie uda nam się renegeować tej części umowy, która wynika z regulacji prawa i ustaw. To są m.in. zapisy dotyczące Bankowego Tytułu Egzekucyjnego czy zasad odstąpienia od kredytu. Jakich argumentów możemy tutaj użyć targując się z bankiem? Na lepsze warunki można liczyć np. gdy już mamy konto w danym banku lub

właśnie przenosząc do niego swój rachunek. Tu działa prosty mechanizm: im klient jest mocniej związany z danym bankiem, tym jest dla niego bardziej wiarygodny. Jeśli bank ma - nazwijmy to - większe zaufanie do danego klienta, może obniżyć mu cenę kredytu. Negocjować możemy także zakładając lokatę. Tu koronnym argumentem są jednak pieniądze - im dana osoba może zainwestować na lokacie większą kwotę, tym lepsze warunki może w banku wytargować. Czyli jakie? Niektóre banki są w stanie negocjować z klientem, który do banku przyniesie kilkanaście tysięcy złotych.

Zanim jednak usiądziemy w banku do negocjacji, warto sprawdzić oferty w innych bankach. Oferta wynegocjowana w danym banku może się okazać bowiem gorsza od innych standardowych ofert na rynku.

JAK WYGLĄDAŁA INFLACJA W OSTATNIH LATACH?

TAK HANDLOWCY ZASTAWIAJĄ NA NAS SIDŁA

Promocje wyprzedaże i rabaty, gwarancja niezmienności ceny - to sztuczki handlowców na to, by tylko zachęcić nas do kupowania

Nic tak nie działa na wyobraźnię kupującego, jak obniżka ceny. Promocje, wyprzedaże i rabaty działają na nas jak lep na muchy. Jednak chwytły specjalistów od marketingu bywają tak celne, że często zwykły konsument, a także jego portfel wobec nich może okazać się bezradny. Na co więc powinniśmy uważać? Przede wszystkim uważajmy na promocje towarów, których nie znamy. Może się bowiem okazać, że obniżka cen jest niewielka lub też w sklepie tylko naklejono nalepkę z niższą ceną. Tyle że stara, wyższa cena tak naprawdę nigdy nie obowiązywała. Zdarza się także, że sklepy specjalnie przed wyprzedażą windują ceny towarów, a w czasie obniżek te wracają do początkowych poziomów. Warto także porównywać ceny danego produktu w różnych sklepach. Może się bowiem okazać, że kupimy go taniej w innym sklepie, niż tam, gdzie oferowana go w rzekomo promocyjnej cenie. Pułapki czyhają na nas na każdym kroku. Np. biura podróży oferują gwarancję niezmienności ceny - czyli opcję, dzięki której nie trzeba będzie już przed wyjazdem na wakacje do nich opłacać np. z powodu wyższych cen paliwa. Jednak zanim na nie się zdecydujemy warto sprawdzić, czy obejmuje każdą sytuację zmiany ceny. Musimy także wiedzieć, że choć wykupując wcześniej wycieczkę jesteśmy kuszeni niższą ceną, za taką dodatkową ochronę przyjdzie nam dodatkowo zapłacić.

KRZYŻÓWKA											
MAJA W PORTY- FELACH KORONY	NALICZANE KREDYTO- BOROZY	RACJUNKU BANKOWO- WEGO	MALINOWY DO HERBATY	STAN W HIPANIZIE	KWOTA WEDŁUG TARYFY						
ZARZĄDZA FINANSAMI UCZELNI	DO KONTA - MOŻLIWY PRZEZ INTERNET				6						
			1		PAŃSTWO SASIA- DIUJĄCE Z TAN- ZANĄ, W KTÓRYM WALUTA JEST SZYLING O SYMBOLU KSH						
USTALONY TERMIN	„NIE PLĄCZ...” (PERFECT)	12		ANGIELSKI HRABIA							
PLYNIE PRZEZ WARKĘ	ULAMKOWA	8			2		ROŚLINY O MAŁYM ZASIĘGU			W CYRKU CHODZI PO LINIE	
					4						
TO, CO NAS SPOTYKA W ŻYCIU	JARÓČKA, LUB SANTOR										
LICZBA 2 DLA KAŻ- DEJ LICZBY PARZYSTEJ		3			11						
WYDAJA BARDOZO DUŻO PIENIEDZY	KWOTA NALEŻNA PRACOWNIKOWI ZA CZAS PODROŻY SŁUŻBOWEJ			PREZENT							
KWAŚNA PRZ- PRAWA	MEDYKA- MENT LUB WALUTA ALBANI			5			SZTURM KLIENTÓW NA KASY I MASOWY WYKUP TOWARÓW				
NP. DO KORNI- SZONÓW	WALUTA HONDU- RASU										
BUFET, PLACÓWKA HANDLOWA W KOSZARACH										10	

Rozwiązanie krzyżówki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Rozwiązanie krzyżówki nr 2 z 24.04.2013 r. Hasło: OPŁATY
Laureat: Bożena Naskret z Jutrosina

Nagrodą jest karta podarunkowa do sieci sklepów EURO RTV AGD o wartości **100 zł**

Rozwiązanie krzyżówki wyślij SMS-em na numer 72150, w treści wpisując: F1.NBP3.hasło.krzyżówki.imie.nazwisko.adres Nie używaj polskich znaków.
Koszt jednego SMS-a to 2 zł netto (2,46 zł brutto).
Termin nadsyłania zgłoszeń do tego numeru - 11.05.2013 r. włącznie. Nazwisko zwycięzcy dzisiejszej krzyżówki zostanie opublikowane w FAKCIE 15.05.2013 r. Nadesłanie rozwiązania SMS-em oznacza zgodę na publikację danych, czyli imienia, nazwiska oraz miejsca zamieszkania. Pełny regulamin do wglądu w redakcji FAKTU.
UWAGA! Spośród osób, które nadesłały prawidłowe odpowiedzi na wszystkie 9 krzyżówek, rozlosujemy nagrodę główną - kartę podarunkową o wartości 1000 zł na zakupy w sklepie EURO RTV AGD.

Inflację można pokazać? Najlepiej jednak widać ją po naszych portfelach

